

Iveland kommune

Dette skal vi jobbe for de neste 10 årene

Kommuneplanens samfunnsdel 2024–2034

Vedtatt av kommunestyret 17. oktober 2024

INNHold

INNLEDNING	3
VÅR VISJON	5
VÅRE VERDIER	5
BÆREKRAFTIG UTVIKLING.....	6
SATSINGSOMRÅDER	7
INKLUDERING OG FELLESSKAP.....	8
1. Redusere utenforskap.....	8
2. Videreutvikle og skape møteplasser.....	8
3. Styrke frivilligheten.....	9
BO OG LEVE HELE LIVET	10
4. Skape trygge og gode oppvekstvilkår.....	10
5. Skape et variert boligtilbud.....	10
6. Jobbe for et bedre kollektivtilbud og bedre veier	11
7. Skape et aldersvennlig lokalsamfunn	11
8. Tilrettelegge for lokalt næringsliv.....	11
KLIMA, NATUR OG SAMFUNNSSIKKERHET	13
9. Redusere klimagassutslippene.....	13
10. Utbedre vann og avløp og sikre godt drikkevann.....	13
11. Styrke samfunnssikkerhet og beredskap.....	14
ATTRAKTIV ARBEIDSGIVER	15
12. Beholde, utvikle og rekruttere dyktige og motiverte ansatte.....	15
AREALSTRATEGI	16
FORUTSETNINGER FOR Å LYKKES	19

INNLEDNING

Kommuneplanens samfunnsdel gir retning for utvikling av Iveland-samfunnet. Den definerer også hvilke satsingsområder kommunestyret ønsker å prioritere i valgperioden og skal fungere som politikernes styringsverktøy. Planen berører derfor alle som bor, jobber og lever i Iveland.

For å sikre god medvirkning har det blitt arrangert flere aktiviteter for å engasjere innbyggerne i Iveland. Arbeidet startet opp våren 2022, og gjennom stands på Joker Iveland, Skaiå, og Vatnestrøm, en spørreundersøkelse, tegneoppgaver med barnehagene, samt samtaler med de ansatte, frivilligsentralen, elevrådet, ungdomsrådet, rådet for eldre og personer med funksjonsnedsettelse, har vi samlet inn mange [innspill som kan leses her](#). Dette arbeidet har resultert i god innsikt, og innbyggerne er blant annet opptatt av:

- Bedre veier og bedre kollektivtilbud
- Etablere gode møteplasser
- Gratis fellesaktiviteter
- Gjøre det enklere å få den boligen en ønsker
- Styrke det frivillige arbeidet og sikre at samarbeidet mellom kommunen og frivillige lag og foreninger fortsetter
- Støtte lokale arbeidstreningstiltak
- Framsnakking og positiv omtale av bygda og innbyggerne
- Flere arbeidsplasser
- Flere tilrettelagte arbeidsplasser
- Forutsigbarhet knyttet til skole og barnehage
- Tilbud til barn og unge
- Prioritere de unge, barnehage og skole
- Bygge flere boliger
- Flere fritidsaktiviteter
- Redusere avgiftene
- Etablere en svømmehall/badeland

Planen inneholder fire satsingsområder vi skal jobbe etter de neste årene: *inkludering og fellesskap, bo og leve hele livet, klima, natur og samfunnssikkerhet, attraktiv arbeidsgiver*. Til satsingsområdene er det foreslått tolv mål. I tillegg inneholder planen en arealstrategi som skal bidra til å sikre en helhetlig og langsiktig forvaltning av kommunens arealer. På de neste sidene kan du lese hvordan vi skal jobbe for å sikre en bærekraftig utvikling av Iveland både som samfunn og organisasjon i årene frem mot 2034.

VÅR VISJON

Vår visjon er at Iveland skal være **et godt sted å leve sammen.**

VÅRE VERDIER

Våre verdier er modig, raus og troverdig

Modig

Vi er åpne for nye tanker og våger å gå nye veier.

Vi er ambisiøse og en pådriver for utvikling.

Vi viser framsyn, ser muligheter og møter utfordringer på en konstruktiv måte.

Vi stiller tydelige krav til hverandre og viser hverandre tillit.

Raus

Vi er imøtekommende og viser toleranse.

Vi tar vare på hverandre og vil hverandre vel.

Vi lærer av hverandre og er åpne for tilbakemeldinger.

Vi engasjerer oss og byr på oss selv.

Troverdig

Vi opptre ansvarlig.

Vi leverer tjenester av god kvalitet.

Vi utfører arbeidet på en redelig og forsvarlig måte.

Vi tilstreber likebehandling og viser samtidig respekt for ulikhet.

BÆREKRAFTIG UTVIKLING

Bærekraftig utvikling handler om å sørge for at menneskene som lever i dag får det de trenger, uten å gjøre det vanskelig for de som kommer etter oss. For å sikre en bærekraftig utvikling har FN laget 17 mål som er en global plan for å stoppe fattigdom, minske forskjeller og stoppe klimaendringene innen 2030. Norge har sagt ja til å jobbe mot disse målene. FNs bærekraftsmål er delt inn i tre dimensjoner; klima og miljø, økonomi og sosiale forhold:

Klima og miljø-dimensjonen handler om å endre måten vi lever på for å stoppe klimaoppvarming, og for å tilpasse oss klimaendringene som skjer. FNs naturpanel sier også at naturen aldri før har vært så truet som den er i dag. **Den økonomiske dimensjonen** handler om å sørge for at mennesker og samfunn har økonomisk trygghet. **Den sosiale dimensjonen** handler om å sikre at alle mennesker får et godt og rettferdig grunnlag for et anstendig liv. **Bærekraftsmålene er avhengig av hverandre.** For å få en bærekraftig utvikling, et bærekraftig Iveland, må vi tenke på alle målene samtidig. Det betyr at alle beslutninger må være bærekraftige.

Figur 1 Bryllupskakemodellen viser FNs bærekraftsmål og de tre dimensjonene.

SATSINGSOMRÅDER

Satsingsområdene viser hva det nyvalgte kommunestyret ønsker å prioritere de neste årene. Satsingsområdene går på tvers av tjenesteområdene og erstatter ikke det daglige arbeidet i kommunen, men viser hva som skal ha særlig prioritet i valgperioden. De prioriterte satsingsområdene er:

For satsingsområdene har vi satt oss mål vi ønsker å oppnå. Hvordan vi skal følge opp satsingsområdene og nå målene skal vi avklare i arbeidet med tiltak og prioriteringer i økonomiplanen, og gjennom egne temaplaner og strategier. Fra neste side kan du lese om satsingsområdene og målene.

Et av satsingsområdene er inkludering og fellesskap. Iveland kommune ønsker å legge til rette for et samfunn der alle borgere føler seg velkomne, respekterte og likeverdige, og hvor alle har like muligheter til å delta aktivt, bidra til fellesskapet og nyte godt av samfunnets goder. For å oppnå dette har vi satt oss tre mål:

1. Redusere utenforskap

Utenforskap kan skyldes manglende tilknytning til samfunnet, som for noen innebærer lav deltakelse i utdanning eller arbeid. Andre kan falle utenfor på grunn av språklige utfordringer, kulturelle forskjeller eller helseproblemer. Vi erkjenner at vi har flere som er utenfor arbeidslivet i Iveland, og som en kommune som tar imot og skal ta imot mange flyktninger, er det viktig å adressere disse utfordringene for å skape et mer inkluderende samfunn. Vi skal ha sterkt fokus på de forskjellige grupper med funksjonsvariasjon når det gjelder universell utforming. Ved å redusere utenforskap legger vi til rette for et mer inkluderende Iveland.

2. Videreutvikle og skape møteplasser

Møteplasser er viktig for fellesskap, inkludering og forebygging av ensomhet. Lokalbutikkene, treningssenteret og Ivelandshallen er alle eksempler på møteplasser vi har i Iveland i dag. Møteplasser som inkluderer mennesker på tvers av generasjoner kan være et viktig bidrag for å skape et mer aldersvennlig samfunn. Ved å skape møteplasser bidrar vi til å legge til rette for inkludering og fellesskap

3. Styrke frivilligheten

Frivillige organisasjoner og aktiviteter spiller en viktig rolle i å skape fellesskap, motvirke isolasjon og redusere ensomhet. Iveland har flere frivillige organisasjoner, og ved å styrke disse legger vi til rette for mer et inkluderende Iveland.

Satsingsområdet og FNs Bærekraftsmål

Satsingsområdet handler i stor grad om den sosiale og økonomiske dimensjonen av bærekraft og følger opp flere av FNs 17 bærekraftsmål:

Iveland skal være et godt sted å bo og leve hele livet. Dette innebærer å ha trygge og gode oppvekstvilkår, ha muligheter for å skaffe seg en egnet bolig og ha muligheter til arbeid i lokalt næringsliv. Siden Iveland er en kommune med relativt store avstander, med mange som pendler, er det viktig å ha et godt veinett. For at alle innbyggere skal kunne trives og kunne delta på ulike aktiviteter, er det viktig å forbedre dagens kollektivtilbud. Videre blir befolkningen stadig eldre og vi må derfor legge til rette for et aldersvennlig lokalsamfunn. For satsingsområdet bo og leve hele livet har vi satt oss fem mål:

4. Skape trygge og gode oppvekstvilkår

Det å skape trygge og gode oppvekstvilkår er viktig for å gi barn og unge en positiv start på livet og legge et godt grunnlag for utvikling. Ved å investere i oppvekstvilkårene, med fokus på tidlig innsats, barnehagen, skolen, foreldre, og nærmiljøet, kan kommunen redusere risikofaktorer som potensielt kan føre til problemer senere i livet.

5. Skape et variert boligtilbud

For å sikre trivsel og oppmuntre innbyggerne til å bli værende, er det viktig å tilby et mangfold av boliger som imøtekommer ulike behov. Kommunen har også ansvar for å støtte vanskeligstilte med å skaffe og beholde passende boliger. Spesielt med en stadig eldre befolkning er det viktig å tilby boliger tilpasset ulike behov.

Boligtilpasning er en måte å skape variasjon i boligtilbudet på, og kommunen kan bidra ved å tilby støtte og veiledning for tilpasning av eksisterende boliger, og dermed fremme trivsel og livskvalitet i lokalsamfunnet.

6. Jobbe for et bedre kollektivtilbud og bedre veier

Siden Iveland er en kommune med relativt store avstander, med mange som pendler, er det viktig å ha et godt veinett. For at alle innbyggere skal kunne trives og kunne delta på ulike aktiviteter, er det viktig å forbedre dagens kollektivtilbud. Agder fylkeskommune har ansvaret for fylkesveiene og kollektivtilbudet, og kommunen må være en pådriver for å sikre forbedringer.

7. Skape et aldersvennlig lokalsamfunn

Aldersvennlige lokalsamfunn handler om å gjøre samfunnet i stand til å møte utfordringene og mulighetene knyttet til en aldrende befolkning. Det handler om at innbyggerne i Iveland skal kunne bo hjemme lengst mulig, kunne oppholde seg i trygge og inkluderende nærmiljø, ha aktiviteter de har lyst til å delta på og ha mulighet til å komme seg dit de ønsker.

8. Tilrettelegge for lokalt næringsliv

Tilrettelegging for lokalt næringsliv er viktig for å stimulere økonomisk vekst, skape flere arbeidsplasser og bevare lokal identitet og kultur. Det reduserer avhengigheten av sentrale områder, fremmer innovasjon og bidrar til en mer bærekraftig og balansert regional utvikling.

Satsingsområdet og FNs Bærekraftsmål

Satsingsområdet bo og leve hele livet handler i stor grad om den sosiale dimensjonen av bærekraft og følger opp flere av FNs 17 bærekraftsmål:

Iveland kommune vil ha en utvikling som tar hensyn til klimaendringene og tar vare på naturen. Samfunnssikkerhet er også viktig for at Iveland skal være en trygg kommune å leve i. For satsingsområdet klima, natur og samfunnssikkerhet har vi satt oss tre mål:

9. Redusere klimagassutslippene

Klimaendringene truer folks velferd og naturen vi er avhengige av. I Iveland kommer de største utslippene fra jordbruk og veitrafikk. Ved å sette oss mål om å redusere klimagassutslippene, tar kommunen et ansvar for å begrense skadene og bidra til å sikre en bærekraftig fremtid for kommende generasjoner.

10. Utbedre vann og avløp og sikre godt drikkevann

I Iveland kommune finnes det flere private avløpsanlegg som trenger oppgraderinger for å unngå forurensning av grunnvann, bekker, elver og innsjøer. Ved å utbedre disse bidrar vi til å beskytte og bevare naturen rundt oss. Dette er viktig for å opprettholde vannkvaliteten i vassdragene og støtte økosystemene som er avhengige av dem, og er en del av kommunens ansvar for å ivareta miljøet for kommende generasjoner.

11. Styrke samfunnssikkerhet og beredskap

Kommunen skal sørge for befolkningens sikkerhet og trygghet. Trygghet er en forutsetning for at innbyggerne skal trives. Koronapandemien og flyktninger som følge av krigen i Ukraina har vist at kommunen må være forberedt på krevende situasjoner. I 2017 opplevde Iveland skader som følge av flommen i Tovdalsvassdraget, og med tanke på endringer i klimaet er det viktig å styrke samfunnssikkerhet og beredskap. I tillegg er det viktig å være oppmerksom på digitale trusler, som for eksempel cyberangrep.

Satsingsområdet og FNs Bærekraftsmål

Satsingsområdet klima og samfunnssikkerhet handler i stor grad om klima- og miljødimensjonen av bærekraft og følger opp flere av FNs 17 bærekraftsmål:

De ansatte er kommunens viktigste ressurs og det er helt avgjørende for kommunens fremtidige tjenesteproduksjon at vi klarer å beholde og rekruttere dyktige ansatte. Iveland kommune vil være en attraktiv arbeidsgiver og for satsingsområdet har vi satt oss ett mål:

12. Beholde, utvikle og rekruttere dyktige og motiverte ansatte

Det er allerede en utfordring å tiltrekke seg arbeidskraft, spesielt innenfor omsorgssektoren hvor denne trenden forventes å fortsette. De ansatte i skolen melder også om at det er ønskelig at det ansettes flere menn. For å sikre at kommunen har en stabil og kompetent arbeidsstyrke som kan møte kravene og forventningene som stilles til oss, vil vi rekruttere ansatte som passer til våre behov, utvikle og styrke kompetansen til våre eksisterende ansatte. Vi vil også opprettholde et miljø som fremmer motivasjon og engasjement.

AREALSTRATEGI

Arealstrategien gir føring for hvordan vi skal planlegge arealene i Iveland fremover og er samtidig et verktøy for å realisere kommuneplanens samfunnsdel. Arealstrategien legger føringer for revisjon av kommuneplanens arealdel og plan- og byggesaksbehandling i kommunen.

Overordnede prinsipper

1. Gjenbruk og sambruk i allerede nedbygde områder skal alltid vurderes før ny natur bygges ut.
2. Strandsonen, vassdrag, viktige naturverdier, dyrka jord, myr og økologiske funksjonsområder skal bevares.
3. Ved revisjon av kommuneplanens arealdel skal det vurderes om byggeområder som ennå ikke er utbygd, kan erstattes med nye områder før det legges ut mer areal for utbygging.

Prinsipper for utvikling av Birketveit

- Birketveit er kommunesenter og skal videreutvikles med plass til et bredt spekter av handel, boliger, kultur, offentlig og privat service.

Prinsipper for utvikling av Skaiå og Vatnestrøm

- Skaiå og Vatnestrøm skal videreutvikles for å betjene lokale behov knyttet til dagligvarehandel, tjenester, service og møteplasser i nærmiljøet.

Prinsipper for boligbygging

- Det skal legges til rette for spredt boligbygging slik at de som ønsker å bo utenfor sentrale strøk kan få mulighet til det.
- Tomtestørrelsen ved spredt boligbygging skal være maksimum 5000 m².

Prinsipper for dyrka jord

- Dyrka jord kan bare omdisponeres når særlig viktige samfunnsmessige interesser ikke kan løses uten omdisponering.
- Ved omdisponering skal det pålegges kompensierende tiltak, som flytting av matjord og etablering av erstatningsarealer.
- Det skal ikke legges opp til nye boligområder så nær aktive jordbruksarealer og driftsbygninger at det blir konflikt mellom landbruksdriften og boligmiljøet.

Prinsipper for myr

- Nedbygging av myr skal unngås når det legges inn arealer for utbygging i fremtidige revisjoner av kommuneplanens arealdel.
- Det er ønskelig å legge til rette for nydyrking for landbruksformål i kommunen. Dette gjelder også nydyrking av myr.

Prinsipper for handel og næringsarealer

- Handel og næringsetableringer skal lokaliseres i samsvar med ABC-prinsippet¹.
- Arealkrevende virksomheter med stort arealbehov skal i hovedsak lokaliseres på Vatnestrøm eller tilsvarende områder som er avsatt til næringsvirksomhet.

¹ ABC-prinsippet – hentet fra regional plan for bolig, areal og transport i Kristiansandsregionen

- A. Arbeidsplass- og besøksintensive virksomheter. Eksempler: Kontorbedrifter, offentlig forvaltning, handel og service, skoler og institusjoner med mange ansatte, besøkende, studenter og elever. Denne type virksomheter skal lokaliseres så nær by/kommunesentrum som mulig, med god kollektivtilgjengelighet, mange innbyggere i gang- og sykkelavstand, lav parkeringsdekning med bil og høy parkeringsdekning med sykkel.
- B. Allsidige virksomheter. Dette er virksomheter med middels arealbehov og middels tetthet av ansatte eller antall besøkende/ kunder. Eksempler: Håndverksbedrifter og ulike kombinasjoner av lager og kontor. Disse bør ligge integrert i by/tettstedsstrukturen, med kollektivtilgjengelighet, middels parkeringsdekning for bil og høy parkeringsdekning for sykkel.
- C. Arealkrevende virksomheter med stort behov for tungtransport/biltransport, lav tetthet av arbeidsplasser og få kunder/ besøkende. Dette er virksomheter som vanligvis ikke er avhengig av godt kollektivtilbud eller god tilgjengelighet for gående og syklende. Eksempler: Gods- og logistikkvirksomhet. Slike virksomheter skal som hovedregel lokaliseres i tilknytning til stam- og riksveg og ha god parkeringsdekning for bil. Virksomheter som benytter tog/skip/fly bør lokaliseres i nærheten av trafikknutepunktene for den aktuelle infrastrukturen.

Prinsipper for fritidsbebyggelse

- Areal til nye fritidsboliger skal fortrinnsvis løses som fortetting i eksisterende utbyggingsområder eller legges inntil eksisterende hyttefelt.
- Ny fritidsbebyggelse skal ha tomtestørrelse på maksimum 1000 m².

Prinsipper for fornybar energi

- Kommunen skal støtte utvikling av fornybar energi, inkludert mer effektiv utnyttelse av eksisterende vannkraft og være fremoverlent med tanke på produksjon av solenergi i allerede utbygde områder, for å øke lokal energiproduksjon uten betydelige naturinngrep.

Prinsipper for mineraler og råstoffressurser

- Arealdelen skal sikre kontinuerlig tilgjengelighet til lokale, kortreiste mineral- og råstoffressurser (pukk, grus, sand osv.), samt lagring og gjenvinning av byggeråstoff.

Prinsipper for beskyttelse av drikkevannskilder og vanntilsigsområder

- Ved revisjon av kommuneplanens arealdel skal det etableres hensynsoner for å beskytte drikkevannskilder og vanntilsigsområder.

FORUTSETNINGER FOR Å LYKKES

Økonomi

Iveland kommune har historisk hatt en solid økonomi. Fremover må vi håndtere utfordringer som klimaendringer, økt tilstrømning av flyktninger, usikkerhet rundt inflasjon og renteøkninger. Den forventede økningen i antall eldre vil legge press på økonomien, særlig innen helse- og omsorgstjenester. En klar økonomisk strategi er derfor avgjørende. Økonomireglementet vedtatt 5. september 2024 fastsetter hvilke økonomiske måltall kommunen skal følge opp i tiden fremover.

Organisasjon, samarbeid og samskaping

En velfungerende organisasjon er avgjørende for vår suksess. Iveland kommune skal være fremtidsrettet og innovativ, med økt bruk av digitale verktøy for å effektivisere arbeidet og forbedre tjenestene. Vi skal også fremme samarbeid på tvers av enheter for å styrke intern koordinering.

Iveland kommune er avhengig av interkommunale samarbeid for å sikre innbyggerne nødvendige og kvalitetsmessige tjenester. Vi har allerede en rekke slike samarbeid som spenner fra annet skogbruk og brannvesen, og vi vil fortsette å styrke de interkommunale samarbeidene. Gjennom samskaping og tett samarbeid med innbyggere, næringsliv og frivillige organisasjoner utvikle tjenester som er tilpasset mottakernes behov.

Iveland kommune skal ta en bevisst rolle sammen med øvrige eierkommuner av interkommunale selskap og i de organisasjoner hvor vi har en eierandel.

Fra reparasjon til forebygging

For å lykkes er det viktig å flytte fokus fra reparasjon til forebygging. Dette betyr at vi skal investere i strategier som finner og løser problemer før de vokser. Ved å prioritere forebygging kan vi redusere behovet for store reparasjoner, spare ressurser og forbedre livskvaliteten til innbyggerne.

Handlings- og økonomiplan

For å sikre helhetlig styring vil vi samordne handlingsdelen av kommuneplanen med økonomiplanen. Dette vil styrke oppfølgingen av samfunnsdelen.